

Asia: Uusimon tuulivoimahanke, Pihtipudas, YVA-selostus (KESELY/653/2022)

Keski-Suomen ELY-keskus
kirjaamo.keski-suomi@ely-keskus.fi

Lausunto

1 Johdanto

Myrsky Energia Oy suunnittelee 21 voimalan Uusimon tuulivoimapuistoa Pihtiputaan kuntaan. Hanke muodostuu tuulivoimapuistosta ja sen tarvitsemasta sähkönsiirrosta. Voimaloiden pyyhkäisykorkeus on n. 300 m ja hankkeen pinta-ala n. 2 860 ha. Sähkönsiirron osalta tarkastellaan useampaa vaihtoehtoa, mutta alueen muiden hankkeiden yhteisen voimajohdon osalta ympäristövaikutuksia arvioidaan Leppäkankaan hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä.

2 Lausunto

Pyydettyä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan.

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Uusimon hankkeen YVA-selostuksessa on perehdytty huolellisesti olemassa olevaan kirjallisuuteen ja tehty pitkälti varovaisuusperiaatteen mukaisia arvioita hankkeen vaikutuksista.

Kokonaisvaikutukset linnustoon arvioidaan suureksi (VE1 ja VE2). Vaihtoehdossa VE3 (enintään 10 voimalaa) vaikutukset arvioidaan kohtalaisiksi. Tuulivoima-alueen kokonaisvaikutukset eläimistölle arvioidaan varovaisuusperiaatteen mukaisesti suureksi, paitsi vaihtoehdossa VE3 kohtalaiseksi.

Alueella on todettu esiintyvän saukkoja, ja vähintään satunnaisesti kaikkia neljää suurpetoa ja metsäpeuraa. Selostuksessa todetaan, että metsäpeurahavainnot (havainnot koskevat muutamia metsäpeuravaatimia vasojen kanssa) ovat lisääntyneet hankealueen pohjoisosassa lähellä Natura-aluetta.

Saukon osalta ei arvioida hankealueelle todennäköisesti sijoittuvan lajin lisääntymis- tai levähdyspaikkoja, sillä Raudanjoki voi jäätä talvisin pohjaan saakka.

Tuulivoima-alueelle sijoittuu Natura-alueista Makkaran niitty. Alueen pohjoispuolella lähimmillään n. 2,7 km päässä sijaitsee Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerinevan Natura-alue. Muut Natura-alueet sijaitsevat yli 7 km etäisyydellä. Hankkeella arvioidaan olevan suuret häiriövaikutukset Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerinevan Natura-alueella elävälle metsäpeuralle. Mutta vaihtoehdossa VE3 vaikutukset arvioidaan kohtalaisiksi, kun suunnittelun edetessä vielä vaikutetaan voimaladimensioihin ja määrään.

Luke tuo esille, että metsäpeuran levinneisyysalueella Natura-alueiden suojeluperusteisiin on tulossa tarkennuksia metsäpeuran osalta.

Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerinevan Natura-alueella kuuluu tähän päivitykseen (Uusi päivitetty aineisto on odottamassa käsittelyä Lajitieto.fi tietokannassa: Julkaisematon Natura2000 alueiden päivitys – metsäpeura, (Lajitieto.fi)).

Hankkeella arvioidaan selostuksessa olevan vaikutuksia metsästykselle erityisesti rakennusaikana. Mutta mikäli hankkeella on vaikutuksia riistalajien esiintymiseen tai niiden kulkureitteihin, nähdään, että hankkeesta voi aiheutua laajamittaisempiakin vaikutuksia.

Selostuksessa todetaan, että kaksi voimalaa sijoittuu liian lähelle hankealueen metson soidinaluetta. Lievennystoimina ehdotetaan, että soidinalueen jatkuvuudeksi voidaan näiden voimaloiden paikkoja siirtää siten, että etäisyyttä tulisi vähintään n. 800 m. Lisäksi tuodaan esille rakentamisen ajoittaminen, lahopuiden ja kookkaiden puiden säästäminen, näkyvyyttä lisäävät pallot/ muut rakenteet voimajohtoihin keskeisillä paikoilla, tornin alaosan ja yhden lavan maalaaminen tummaksi. Lisäksi saukon osalta ehdotetaan avonaisia siltarakenteita, joihin voi suunnitella kuivapolkuja/hyllyjä. Luke puoltaa kaikkia näitä lievennystoimia.

Selostuksessa todetaan, että hankkeen aiheuttama pirstoutuminen on hyvin vähäistä verrattuna esimerkiksi alueella harjoitettavaan metsäteollisuuteen. Luke huomauttaa, että hankkeen mahdolliset vaikutukset tulevat muiden tekijöiden aikaansaamien vaikutusten lisäksi. Eikä siten vertailu eri tekijöiden välillä välttämättä ole mielekästä tai tarpeellista vaikutusten arvioinnin osalta.

Selostuksessa viitataan tehtyihin seurantatutkimuksiin. Niiden osalta on syytä huomioda, että konsulttien tekemät raportit eivät ole verrattavissa tieteelliseen tietoon, jossa tutkimusaineisto on käsitelty tilastollisia menetelmiä ja analyyssejä käyttäen, joilla hallitaan tiedon epävarmuutta, ja joka on sen jälkeen vertaisarvioitu. Kartoitukset ja raportit eivät ole siis tutkimuksia, vaan selvityksiä, kartoituksia tai seurantaraportteja. Niistä puuttuu tutkimuksen tunnusmerkit ja rakenteet, eikä niitä ole referoitu tieteellisin menetelmin. Ensisijaisesti vaikutusten arvioinneissa tulisi tukeutua olemassa olevaan tieteelliseen kirjallisuuteen.

Lajiston tottumisesta tuulivoimaan, ei tällä hetkellä ole tieteellistä näyttöä. Luke huomauttaa, että olemassa olevan tieteellisen tiedon perusteella, eläimet voivat esim. käyttää tuulivoima-alueita ja liikkuvat niillä, mutta tuulivoima-alueita käytetään usein vähemmän kuin kontrollialueita tai etäämmällä sijaitsevia alueita. Lisäksi tulee huomioda, että vaikutukset eivät välttämättä kohdistu ainoastaan suoraan välttämiskäyttäytymiseen vaan populaatiotasolla esim. lisääntymiseen. Mikäli elinympäristö jollain tasolla heikkenee lisääntymisen kannalta (esim. pirstoutuminen myötä), vaikutukset voivat näkyä vasta pidemmällä aikavälillä.

On syytä huomioda myös se, että mikäli elinympäristö muuttuu lajille käyttökelvottomaksi tai se sitä välttää ja yksilöt siirtyvät muualle, lajin sisäinen kilpailu kiristyy. Elinympäristön tuhoutuminen on populaatiotasolla vaikutukseltaan suoraan verrattavissa kantokyvyn pienenemiseen. Yhteisvaikutusten osalta on tärkeää huomioda, että tämä vaikutus voi kertautua laajalle alueelle rakentuvien useiden voimala-alueiden myötä.

Yhteisvaikutusten osalta selostuksessa todetaan, että useat lähekkäiset maankäytön hankkeet voivat yksittäisiä hankkeita laajemmin lisätä luonnon monimuotoisuuden heikentymistä ja vaikutuksia eläimistön esiintymiseen sekä elinympäristöihin. Yhteisvaikutusten arvioidaan kuitenkin kaikkien tarkasteltujen hankkeiden toteutuessa kohoavan korkeintaan kohtalaisen kielteisiksi. Yhteisvaikutusten arvioinnin osalta Luke näkee, että esitetyt johtopäätökset sisältävät riskin virhearvioinneille erityisesti pitkällä aikavälillä.

3 Lausunnon tiivistelmä

Uusimon hankkeen YVA-selostuksessa on perehdytty huolellisesti olemassa olevaan kirjallisuuteen ja tehty pitkälti varovaisuusperiaatteen mukaisia arvioita hankkeen vaikutuksista. Luke tuo esille, että metsäpeuran levinneisyysalueella Natura-alueiden suojeluperusteisiin on tulossa tarkennuksia metsäpeuran osalta. Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerinevan Natura-alueella kuuluu tähän päivitykseen (Uusi päivitetty aineisto on odottamassa käsittelyä Lajitieto.fi tietokannassa: Julkaisematon Natura2000 alueiden päivitys – metsäpeura, (Lajitieto.fi). Lajiston totumisesta tuulivoimaan, ei tällä hetkellä ole tieteellistä näyttöä. Luke huomauttaa, että olemassa olevan tieteellisen tiedon perusteella, eläimet voivat esim. käyttää tuulivoima-alueita ja liikkuvat niillä, mutta tuulivoima-alueita käytetään usein vähemmän kuin kontrollialueita tai etäämmällä sijaitsevia alueita. Luke huomauttaa, että jos elinympäristöjen laatu ja ympäristön kantokyky heikkenee, voi tuulivoimalla olla kauaskantoisempia vaikutuksia kuin mitä selostuksessa on arvioitu, erityisesti mikäli näillä muutoksilla on vaikutuksia lajien lisääntymiseen. Yhteisvaikutusten arvioinnin osalta Luke näkee, että selostuksessa esitetyt johtopäätökset sisältävät riskin virhearvioinneille erityisesti pitkällä aikavälillä.

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 20.12.2024 klo 11:30:44.

Lausunnon valmistelija(t):
Saara Kattainen

Liitteet:

Tiedoksi: